

§ 33

Svar på motion om räddningsaktion för Tämnaren från Jonas Segersam (KD) KSN-2019-02816

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Reservation

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Yrkande

Jonas Segersam (KD) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot Jonas Segersams (KD) yrkande om bifall till motionen och finner att arbetsutskottet bifaller föreliggande förslag.

Sammanfattning

Jonas Segersam (KD) föreslår i en motion väckt 16 september 2019 att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta initiativ till en räddningsaktion för sjön Tämnaren. Målet bör vara att höja vattennivån och säkra sjöns framtida överlevnad.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 november 2019
- Bilaga 1, Motion om räddningsaktion för Tämnaren från Jonas Segersam (KD)

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2019-11-25

Diarienummer:
KSN-2019-02816

Handläggare:
Zahrah Lifvendahl

Svar på motion om räddningsaktion för Tämnaren från Jonas Segersam (KD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Jonas Segersam (KD) föreslår i en motion väckt 16 september 2019 att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta initiativ till en räddningsaktion för sjön Tämnaren. Målet bör vara att höja vattennivån och säkra sjöns framtida överlevnad.

Motionen återges som **bilaga**.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen och kommunledningskontoret i samråd med Uppsala Vatten och Avfall AB. Perspektiven för näringsliv, barn och jämställdhet bedöms inte relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Tämnaren är en av många sänkta sjöar i vårt landskap där syftet varit att tillgängliggöra livsmedelsproducerande jordbruksmark. Sänkningen och mänsklig påverkan, enskilda avlopp, reningsverk, avrinning från jordbruksmark med mera, har lett till att dessa sjöar växer igen.

Den enklaste lösningen för att motverka igenväxning av tidigare sänkta sjöar är att höja vattennivån. Detta får dock stora konsekvenser för berörda markägare då produktiv jordbruksmark och privata bostadsfastigheter skulle komma att sättas under vatten.

En höjning av vattennivån skulle även kräva en ny vattendom. De som har möjlighet att ansöka om en ny vattendom är Länsstyrelsen, Kammarrätten och ägaren av befintlig vattendom, i det här fallet Uppsala Vatten och Avfall AB. Ingen av dessa instanser har i dag någon ambition att ansöka om en ny dom. Det är även svårt att få till stånd en ny dom då en enskild markägare som inte är positiv till en ny dom kan stoppa processen.

Tämnaren påverkas även av att landskapet är kraftigt utdikad och naturliga vattendrag uträdat. Det innebär att näringsämnen snabbt transporteras till sjön istället för att fångas upp eller sedimentera på vägen. Vidare innebär den snabba transporten av vatten att sjön tillförs stora mängder vatten under kort tid, vid snösmältning och skyfall, för att sedan få mycket begränsad tillförsel beroende på mängden vatten i tillrinnande vattendrag.

Det finns dock många åtgärder som kan vidtas för att motverka igenväxningen.

Uppsala, Tierp och Heby kommun har tillsammans med föreningen Tämnaren vatten fått medel via Länsstyrelsen för att ta fram en landskapsanalys för Tämnaråns avrinningsområde. Analysen är en satsning för att på landskapsnivå öka vattnets uppehållstid och förbättra grundvattenbildning, klimatanpassning, hantering av översvämning och torka, förbättra vattenkvalitet och biologisk mångfald.

Ambitionen är i nästa steg att i samverkan med markägare och andra intressenter genomföra åtgärder som medför att Tämnaråns avrinningsområde uppnår klassningen god ekologisk status enligt EUs vattendirektiv, samt att åtgärda näringstillförseln som är en av grundorsakerna till övergödning och igenväxning.

Uppsala kommun kommer att aktivt verka för att få åtgärder till stånd i dialog med markägare och andra intressenter. Uppsala kommun tillsammans med Tierp och Heby kommun samt Tämnaren vatten kommer att projektleda åtgärdsarbetet och söka extern finansiering och upphandla projektörer och entreprenörer.

Fördröjning av vatten i landskapet kommer att få en positiv effekt på Tämnaren genom att flödet till sjön jämnas ut och tillförseln av vatten sker under en längre tid.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 november 2019
- Bilaga 1, Motion om räddningsaktion för Tämnaren från Jonas Segersam (KD)

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

Motion om räddningsaktion för Tämnnaren

Under de senaste 120 åren har ett 100-tal vattendrag torkat ut i Uppland. Orsakerna är dels att Uppland som Sveriges yngsta landskap för 10.000 år sedan efter istiden bestod enbart av hav, och genom landhöjningen på 5 meter / 1000 år har havsvikar blivit till sjöar som blivit till sankmarker och så småningom åkrar. Den andra orsaken är den omfattande utdikningen i slutet av 1800-talet, och naturligtvis fördämningar och andra åtgärder.

Tämnnaren är en stor sjö, 33 km², som vi har glädjen av att ha kvar. Medeldjupet är dock blott 1,3 m, och på grund av tidigare vattendomar / vattenreglering har ytan också sänkts. 1870 sänktes ytan 1,1 m och 1950 40cm.

Problemet nu är att sjön är så grund att solljuset får bottenvegetationen att växa. Särskilt under väldigt torra somrar accelererar effekten. Om inget görs kommer hela sjön att växa igen, en stor förlust för Uppland, på alla sätt och vis.

Sjön ligger huvudsakligen i Heby och Tierps kommuner, men en liten del finns även i Uppsala kommun, och vår kommun tar dessutom 20% av vårt dricksvatten från denna sjö. Att det är flera kommuner som har ansvar leder lätt till att ingen tar ansvar, och föreningen Tämnnarens vatten har ropat som röst i öknen utan att få något egentligt svar.

Visst har man träffat politiker som lovar åtgärder, men ingen substantiell förändring har skett. För att sjön ska kunna räddas behöver en ändring av tidigare vattendomar. Det måste också ske en process i dialog med markägare, samtliga kommuner, länsstyrelse och andra intressenter. Uppsala kommun kan och bör ta initiativet för att åstadkomma en förändring.

Med bakgrund ovanstående vill jag föreslå

Att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta initiativ till en räddningsaktion för sjön Tämnnaren. Målet bör vara att höja vattennivån och säkra sjöns framtida överlevnad.

Uppsala 2018-09-11

Jonas Segersam (KD), kommunalråd

